

Proto nijak nepřekvapí, že i naši psi dovedou projevat všechny známky slepé zamilovanosti. To samozřejmě není nic tragického. Nepříjemné a ze psího hlediska také nevhodné je to jen v případě, že pes ve své slepé zamilovanosti zapomene na všechna pravidla slušného chování.

Tak to ale být nemusí, protože také psi mají svá stanovená pravidla a připisují jim stejně velkou hodnotu jako my lidé. Ale začneme pěkně popořádku.

Kdo je správným sexuálním partnerem?

Sexuální formování psa se odehrává v době, kdy štěně již většinou žije v nové rodině. Během této doby musí mít štěně bezpodmínečně dostatek sociálních kontaktů se svými budoucími sexuálními partnery - tedy s jinými psy. Jedině tak se mu mohou později objevit v očích blikající srdíčka, když jednoho dne stane ve správné době proti správnému psímu partnerovi a ucítí jeho lákavou vůni. Jestliže má během uvedené fáze formování sexuálních návyků kolem sebe jen lidi... No ano, vždyť vy přece také znáte psy, kteří se vášnivě vrhají na lidská kolena, a fenky, které lidem s nadšením nastrkují zadečky, ale na psa se nechtějí ani podívat. Z uvedeného důvodu se rozhodně doporučuje navštěvovat se štěnětem hodiny her pro štěňata.

Předpokládejme, že všechno proběhlo správně a náš pes má rád ostatní psy. Každý, kdo už jednou byl hrdým majitelem psa, zná to vzrušení, které propuká, jakmile fenka přichází do říše. Psi se pak jen velmi těžko soustředí na cokoliv jiného. Všichni mají očividně myšlenky jen na jednu jedinou věc. Jak by ale měla fungovat smečka, kdyby byli všichni její členové zcela bez sebe jen proto, že jedna fenka hárá? Proto je i v této době běžné a nutné, aby nás pes poslouchal.

Co k tomuto tématu říká psí etiketa?

Jako vždy - hierarchie především. V přírodě se rozmnožuje jen pár alfa jedinců. Protože smečka musí soustředit své síly na odchov těch nejlepších štěňat a ta se

PORUCHY CHOVÁNÍ

Láska nejen oslepuje...

...ona také pomáhá překonávat všechny překážky a někdy nás nechá také zapomenout na naše dobré zvyky. A v některých věcech je pes také jenom člověk! Protože: buďme jednou upřímní – zvíře v nás se vztahuje k pocitům.

prostě rodí jen těm nejlepším psům – tedy alfa jedincům. Proto můžeme a musíme našim psům říci, že na téma rozmnožování mohou klidně zapomenout. Koneckonců my jsme tady pány a nám náleží každá hárající fenka! Psi by se o ni laskavě neměli vůbec zajímat. Fenky bráníme a děláme si tak na ně nároky. Pochopitelně nemáme vůbec v úmyslu svého přednostního práva využít. Co ale zabrání psovi, aby jich využil? Pes totiž moc dobře ví, že my jsme trochu zvláštní psi. Na psí poměry jsme značně pomalí, náš nos je podle všeho k ničemu a pes by se ani moc nedivil, kdybychom trochu zvláštně reagovali i ve věcech lásky.

Ovšem (a to platí i o běžných podmínkách v přírodě) když vůdce smečky nedává pozor... Kde je láska, tam se najde i vhodné křoví. Proto je nutné mít Casanovu i jeho svůdkyni v této době trvale pod kontrolou, a když chvíli nemáme čas, měli bychom fenku umístit na dokonale bezpečné místo. Protože když se to stane, tak se to prostě stalo! Změnit to pak už nelze. Proto je zbytečné dělat paniku, lamentovat a křičet na psy a strkat je pod sprchu se studenou vodou. Necháme tedy psy v klidu, aby si mohli vychutnat svoje potěšení. Pokud to bude nutné, může zvěrolékař podniknout vhodné kroky proti následkům takového spojení.

Sex znamená moc!

Vím, že to zní jako špatný reklamní slogan na prostředky zvyšující potenci, ale v přísně hierarchicky uspořádaných společenstvích to funguje právě tak. Pomysleme jen na dřívější právo první noci, které mívali a využívali šlechticové, nebo na naskakování hierarchicky výše postavených zvířat ve smečce na ty

podřízené. Ukazují tak, kdo má převahu, aniž by ve skutečnosti měli sex. Je to jasný projev moci.

Jestliže pes vyskakuje podobně na člověka, může to mít dva důvody – a častokrát dokonce oba současně. Může to být náznakem sexuálního aktu, ale také může jít o snahu psa podřídit si člověka. Co si ale musí o nás pes myslet, když si dovolí nás takto obtěžovat? Rozhodně to neznamená, že by na nás byl nějak mimořádně laskavý. Považuje to prostě za své právo. No prosím! Pes nějak špatně pochopil poměry ve „smečce“ a považuje se za šéfa. Jak by asi zareagoval alfa jedinec v přírodě, kdyby si k němu libovolný člen smečky dovolil něco podobného?

Opozůžlivce by čekalo důkladné, ale krátké hromobití! A přesně stejně bych jednala i já, kdyby našeho psa napadla podobně scestná myšlenka. Současně bych se ale ptala, co se v daném psovi děje. Selhala jsem v hierarchii smečky?

Považuje se pes za druhého alfa jedince, jsme tedy v jeho očích pár? Věřím, že má na mne právo? Copak on nezná psí etiketu?

Touha po sexu?

Vzpomínáte si ještě na Suse? Její psí partner Ben, labradorský retrievr, měl mučivý problém. Ten chudák se stal náhle sexuálně závislým a otrokem svých choutek, třebaže byl už dávno dospělý a až do téhle doby se choval zcela nenápadně. Začalo to tím, že začal všude všechno označovat. (Dobře podřízený psi jen tak někde neznačí. Moje alfa fenka Angie rovněž značkuje, ale ne v okamžicích, kdy jsme v její bezprostřední blízkosti. To si jen tak někde stranou rychle uleví.) Vůči své partnerce Suse se Ben choval dobře. Ta mu ale velmi jasně vymezila jeho hranice a nenechávala si líbit žádné nevhodné pokusy o sblížení. Jakmile ale byl na dosah jiný pes... Když jsme včas nezasáhli, Ben se postavil a tak dlouho na cizího psa naskakoval, až z něj skoro přepadával na druhou stranu. Vyčerpaně se krátce svalil někam do stínu, ale jakmile popadl dech, hned pokračoval. Přitom mu bylo úplně jedno, zda se pokouší o psa, nebo o fenku, a ani háraní feny nehrály žádnou roli. Byl trvale ve stavu emocionálního vzrušení a marně se pokoušel se ovládnout. Až to hraničilo s týráním. Celé to nemělo pranic společného s normální sexualitou ani s dominantním chováním. V tomto případě šlo o přehnaně vystupňovaný sexuální pud a psovi bylo nutné pomoci. Benovi stačila jedna injekce, aby se produkce hormonů v jeho těle vrátila zpět do normálních kolejí. Kdyby mu tato léčba nepomohla, musel by lékař přistoupit ke kastraci.

Je kastrace řešením?

Na to je jasná odpověď: Ne! Každého psa

Příčiny a řešení problémového chování

s normálním sexuálním pudem lze bez problémů zvládnout, budeme-li důsledně pracovat na svých kvalitách vůdce smečky. Tady skutečně není kastrace třeba. Není třeba ani v případech, kdy se jedná o agresivitu, nepozornost a podobně. To jsou jen známky dobře známých selhání člověka v jeho vůdčí pozici. V přírodě žijí společně i nekastrovaná zvířata a každý vůdce smečky si s nimi přesto hladce poradí. Záleží tedy jen na nás a na našem chování.

S fenkami to však vypadá trochu jinak. Ale jen ze zdravotních důvodů. Když fena nemá mít štěňata, je docela rozumné nechat ji vykastrovat ještě před prvním háráním. Tím se snižuje riziko, že později zemře na nádor mléčné žlázy, a vyloučí se i zánět dělohy, který je rovněž velmi častou příčinou smrti starších fen. Sterilizace v tomto případě nepomůže a fena by i nadále pravidelně hárala.

Co tedy dělat se psy, kteří jsou nemocní láskou?

Psi strašně rádi sami řídí ostatní. To ihned přestane, když je shodíme z jejich trůnu a staneme se sami správnými vůdci smečky. Tím pes ztratí právo na krytí fen - a bez reptání se s tím také vyrovnává. Někteří míváme doma až čtyřicet psů a tím také velmi často hárající feny. Co si myslíte, že by se stalo, kdyby se všichni psí pánové zamilovali a volali po své nejmilejší? Samozřejmě hrajeme jakoby mimochodem roli vůdců smečky. Žádného ze psů ani nenapadne, že bychom připustili, aby fenu nakryli. A tak zůstávají v klidu. Pochopitelně pozorujeme, že celková nálada ve smečce je trochu vzrušenější, ale tyto reakce jsou tak malé, že si jich běžný návštěvník ani nepovšimne.

A co když chceme, aby pes fenu nakryl?

U nezkušených zvířat je dobře být při jejich snaze po ruce. Pokud by jejich vzrušení příliš překypělo, můžeme v případě potřeby zasáhnout. Měli bychom se ale držet v pozadí, aby měl pes pocit, že se o to vlastně nestaráme a že o tom vlastně ani nevíme. Psi by měli mít dostatek času, aby se spolu vydováděli, a měli by také mít dostatek prostoru ke skotačení, aby si mohli ověřit, že jejich vzájemné chemické reakce se dobře snášejí (což samozřejmě někdy neplatí).

Jsou-li psi dobře socializovaní, je psí předehra skutečně hra: nadšené poskakování a poštučování, pobíhání, něžné postrkování a lákání. Když je po všem a svázání skončilo, máme to konečně za sebou. Jednoznačně ale vidíme, že oba psi jsou v sedmém nebi. Šeptají si něžnosti do ouška a stále sledují pohledem milovaného partnera. A když pobíhají kolem, nemůžeme se zbavit dojmu, že se tlapami téměř nedotýkají země a hlavu mají nejspíš někde v oblacích. U psů pak často pozorujeme, že se cítí jako malí bohové a vůči ostatním psům se chovají trochu velkohubě. Volně bychom to snad mohli vysvětlit asi takto: „No páni, to jsem ale chlapák, a vůbec: kolik stojí svět? Ten zbytek si totiž koupím!“ Je to s nimi totiž stejné jako s lidmi: láska jim dává křídla. Proto je jen přirozené, že milého psa opět stáhneme na zem a uspořádáme malou ukázkou vlastní dominance. Ale všechno jen tak mimochodem a velmi samozřejmě. A ještě pár slov k ostatním sexuálním postojům psů vůči lidem: Několikrát jsem již byla svědkem toho, že psi (i v případech, kdy byli správně sexuálně formováni a v této oblasti se soustředili na psy)

měli zcela zvláštní poměr k lidem. Některé mé fenky projevovaly jednoznačně slastné chování cílené na člověka - a to i v době mimo hárání. Na psy reagovaly bez zájmu. Dávaly ocas na stranu, jakmile jsme se jich dotkli na slabinách a na hřbetě, a demonstrativně nám přistrkovaly zadeček. Může to být také známka podřízenosti a gesto důvěry. Psi v některých případech rovněž projevují vzrušení, když se jich dotkneme. U nich ale musíme dávat více pozor na to, aby nedospěli k nesprávným závěrům ve věci dominance.

Existují ale také psi, kteří se navenek projevují bisexuálně nebo homosexuálně. Moje fenka münsterlandského ohaře dokáže skvěle dovádět se psy, ale nakryt se nenechá. Naproti tomu bývá v době hárání vroucně zamilovaná do mé fenky křížence labradora Fee a obě vykazují celou paletu projevů sexuálního partnerství. Fee však projevuje během hárání zájem nejen o Hexe, ale také o psy a dokonce už měla i štěňata.

Protože psi jsou sexuálně aktivní celoročně, je jejich hodnocení obtížnější. Existují však také psi, kteří naskakují na jiné psy, ale fenky krýt nechtějí. Najít správné vysvětlení není nijak snadné - není totiž jasné, zda jde o čistě dominantní chování, nebo o sexuální akt. Dnes již existují zdokumentovaná pozorování prakticky v celé zvířecí říši, která dokazují možnost homosexualitu zvířat. Bezpečnostní pojistka přírody. Například homosexuální lvi unesli lvičata ze smečky lvů a vychovali je s plným nasazením stranou od ostatních. Tato mláďata měla mnohem větší naději na přežití než v „normální“ smečce.

M. Nováková, Kynologická škola

MANUELA NOVÁKOVÁ

(autorka tohoto seriálu) se koncem 80. let seznámila se svým pozdějším manželem E. Novákem, který jako bývalý ovčák a majitel útulku pro psy, penzionu pro zvířata a kynologické školy vyvinul vlastní metodiku výchovy psů bez drilu a trestů. Společně důsledně využívají této metody ve své každodenní práci.